

Izjava vsak četrtič in vsa posamezna številka stane 1 din. Poštnina plačana v gotovini. Uredništvo je v Mariboru, Koroska cesta št. 5. Rokopisi se ne vrstojo. Upravičeno sprejema naročila, inserate in reklamacije. Cene inseratov po dogovoru. Za večkratne oglase primeren popust. Neopremljene reklamacije so pošiljne prosta. Čekovni račun pošilja vsaka Ljubljana št. 13603. Telefon interurbna št. 113.

Posamezna številka stane 1 din.

Poštnina plačana v gotovini.

SLOVENSKI GOSPODAR

LIST LJUDSTVU V POUK IN ZABAVO

19 številka

MARIBOR, dne 26. aprila 1928

57. letnik

Kako je v Beogradu?

Vse je pričakovalo, da bo beograjsko centralistično gospodo vendar srečala pamet in da se bodo sporazumeli s Hrvati in Slovenci. Predno so se sestali novoizvoljeni poslanci v narodni skupščini, so se shajali odposlanci srbske radikalne (vladne) stranke z zastopniki Hrvatov in Slovencev. Pogovarjali so se, kako bi se v naši državi dosegel bratski sporazum in da bi se na podlagi sporazuma prišlo do boljših razmer in do zadovoljstva. Za Hrvate se je pogovarjal z radikali Radič, za Slovence Korosec in za bosanske Hrvate Spaho. Po daljših posvetovanjih v Beogradu, Slavonskem Brodu in Zagrebu so se sporazumeli tako daleč, da bi vlada na Hrvaškem in Slovenskem odpravila največje krivice, ki se godijo ljudstvu. Nadalje bi se razkosanje Slovenije in Hrvaške ustavilo in bi Slovenija kakor Hrvaška ostala cela za se ter bi se upravljanje v obeh pokrajinah izročilo takim ljudem, ki bi delovali v smislu ljudstva. Odpravilo bi se vse nasilje, ter se storili vsi koraki za pripravo naše avtonomije. Ustava, ki nas je vklepala v verige beograjskega centralizma, bi se revdirala, to je spremenila, tako da bi Slovenci in Hrvati uživali zaželjeno samostojnost. Vse štiri stranke so v Zagrebu spisale, kar so se dogovorile ter so zastopniki vseh štirih strank tudi podpisali začasni sporazum. Ko se je v Beogradu zvedelo za to, so treznomisleči ljudje bili tega veseli, a naši zagrizeni nasprotniki žalostni. Tudi zunanji svet je pozdravil sporazum v naši državi. Valuta (denarna vrednost) se je takoj dvignila in ustalila. To vse je pomenilo pričetek boljše dobe, ne samo za posamezne narode, ampak pred vsem so bili to predznaki zboljšanja gospodarskega stanja, znaki padca draginje, kar si vsi najbolj želimo.

A prišlo je drugače. Znani zakleti sovrag Slovenec in Hrvatov, framon in demokrat Svetozar Pribičević in še nekateri drugi so se vrgli z vso silo proti o nim, ki so hoteli doseči sporazum. Pribičević in njegovi velesrbski sodrugji so se navadili na kraljevi dvor in uplivne ministre ter so silovito hujskali proti Hrvatom in Slovencev. Stari lisjak Pašič predloga sporazuma sploh ni dal v posvetovanje svoji stranki in poslancem, ampak ga je — vtaknil v žep.

Mnogo je kriv vsega tega tudi Radič. Na dan pred otvoritvijo narodne skupščine je Radič v Zagrebu govoril na shodu svoje stranke mestoma res zelo neprimerno, tako da je razdražil celo take ljudi, ki so bili za sporazum. In v ponedeljek, dne 16. aprila, ni prišel v Beograd, ne on in nobeden njegovih poslancev. Velesrbi lahko sedaj počnejo, kar hočejo. Če bi Radič prišel v Beograd, bi se srbske stranke s Pašičem in Pribičevićem vred morale ukloniti Hrvatom in Slovencev.

Kaj bo sedaj? Do danes (24. aprila), ko to pišemo, se še položaj ni izbistril. Staro Pašičevo ministrstvo je odstopilo in sedaj se gre za to, ali bodo radikali zopet sami vladali, ali pa se jim bo pridružil še nasilni Pribičević. Če pride Pribičević v vlado, potem se bo gospodarilo in vladalo, kakor dosedaj. Rabiti hočejo nasilje proti Hrvatom in Slovencev. To pa bi pomenilo nesrečo za celo državo. Nezadovoljnost in draginja bode še večja. In to dvoje bo za obstoj države najhujše.

Radi tega pa pametni in treznomisleči možje tudi med Srbi stojijo na stališču, da mora priti do sporazuma med Srbi, Hrvati in Slovenci, to se pravi, da se mora napraviti podlaga za avtonomijo.

Kdo bo zmagal? Avtonomija bo zmagala, če ne danes pa v bližnji bodočnosti.

Naši poslanci stojijo na braniku za ljudske koristi!

I. Vesenjaki:

Kolike plačujemo?

V zadnji volilni borbi so zagovarjali nasprotniki beograjski srbski centralizem posebej tudi s tem, da so trdili, kako Slovenija nima dovolj dohodkov, da bi se vzdrževala sama. Tako so trdili, da živimo takorekoč na račun Beograda in srbskega dela naše države.

Da bodo naši pristaši imeli pri rokah jasne dokaze ter bodo zamogli dokazati našim nasprotnikom in vsem nevernim Tomažem ter onim brezbržnim, ki še vedno nič ne čitajo, objavljam nekaj števil. Te niso sestavljene morebiti na slepo srečo, temveč so iz finančnega ministrstva in so uradno objavljene v »Uradnem listu«. Mislim, da pač nihče ne bo dvomil, da finančni minister objavlja po naročilu finančnega odbora za nas in hrvaške kraje večje številke, kakor so v resnici.

Kaj je v »Uradnem listu«?

V glavnem uradnem listu naše države, v »Službenih Novinah« št. 58 z dne 14. marca 1923, je izkaz o vseh državnih dohodkih in izdatkih za čas od 1. avg. 1922 pa do 31. dec. 1922, torej za dobo zadnjih pet mesecev v preteklem letu. Glasom tega izkaza je plačala: Slovenija na neposrednih davkih 35.418.029 din., na trošarini ali užitnini 5.101.510 din., na pristojbinah

ali taksah 25.171.110 din., skupaj torej v petih mesecih 65.690.649 din. Če vzamemo za podlago zadnje ljudsko štetje 1921. pride na osebo brez razlike na spol in starost 62 din in 19 para v dobi petih mesecev.

Srbija je istočasno plačala neposrednih davkov 59.425.534 din., na užitnini ali trošarini 943.158 din., na pristojbinah 56.021.301 din., skupaj torej v istem času 116.389.992 din., ali na osebo 27 din. in 84 para.

V Bosni in Hercegovini se je istočasno plačalo 39.396.676 din. neposrednih davkov, na trošarini ali užitnini 23.984.082 din. in na taksah 1741, torej skupno 63.382.499 din., ali na glavo 33 din. in 77 para.

Hrvaška in Slavonija izkazuje sledeče številke: na neposrednih davkih 54.105.583 din., na trošarini ali užitnini 3.741.034 din., pristojbine ali takse 43.255.226 D, skupaj 101.101.943 din., ali na osebo 37.30 din.

Dalmacija je plačala na istih vrstah davkov skupaj 12.866.960 din., torej na osebo 21.50 din.

Vojvodina (Bačka, Banat in Baranja) je plačala na istih davčnih istih pet mesecev 116.274.615 din., ali na osebo 84 din. in 24 para. Pripomniti pa je, da so v tej svoti sedaj predpisani in iztirjani zaostanki iz poprejšnjih štirih let, ker se v Vojvodini vsled pomanjkljivosti uradov ni predpisal in iztirjal davek. Torej je svota le navidežno višja in ne znači rednih prispevkov kakor pri nas.

Črna gora izkazuje najmanj davkov; je tudi resnično najrevnejša. Tam se je skupno vplačalo 1.029.372 din ali na osebo 5 din. in 36 para.

Kaj je razvidno iz teh števil?

Ako stavimo sedaj te številke tako skupaj, da primerjamo svote, ki prihajajo na osebo, potem je jasno, da Slovenci plačujemo na neposrednih davkih, na trošarini ali užitnini in na pristojbinah izmed vseh pokrajin največ, kajti svote iz Vojvodine niso plačane samo za pet mesecev. Mi plačamo na osebo v Sloveniji 62,19 din., na Srbskem in v Makedoniji le 27,84 din. Pri tem moramo še pripomniti, da vsi priznavajo, da je na ša zemlja revna, manj rodovitna in se težje obdeluje, kakor pa ostale pokrajine, izvzemši Dalmacijo in Črno goro.

Toda v tem seznamu ministrstvo financ ni objavilo, kar smo plačali kot invalidni davek. Ker je to bistvena doklada k direktnim davkom, je jasno, da tudi tukaj plačamo največ, kajti če je direktni davek največji, potem morajo doklade nesti največ.

Silno veliko plačujemo Slovenci tudi davka na poslovni promet. Ni mi treba povdariti, da se ta davek sploh v drugih pokrajinah dosledno ne pobira in predpisuje. Če bi to tudi bilo, bi Slovenci kljub temu pri tej vrsti davka plačali največ, ker je dokazano v davčni praksi drugih držav, da plača največ pokrajina, ki je kulturno najvišja.

Ravnatoko je s carino in monopoli. Tudi tukaj prispevamo Slovenci relativno največ. Svot ministrstvo financ za posamezne pokrajine ni izkazalo.

Kaj dokazujejo številke?

Ze navedene številke dokazujejo, da smo mi Slovenci brez ozira na stan najbolj obremenjeni, da prispevamo največ v državno blagajno. Dalje dokazujejo, da se lahko sami vzdržujemo in da ni res, da bi živeli gospodarsko- in politično-upravno od Beograda in srbskih pokrajin; mi torej nimamo dobička od centralizma, temveč le škodo.

Brezdvomno je jasno, da so tisti, ki pri nas zagovarjajo centralizem in vsi tisti, ki so z ustavo utrdili in ustvarili centralizem, škodljivi slovenskega ljudstva, ker so ustvarili podlago, na kateri slone sedanje razmere, proti katerim vodimo torej upravičeno, najodločnejšo borbo.

Posebej še moram naglašati, da se bremena Slovencev pomnožijo in postajajo pretežka vsled ostrogi in natančnosti davčnih uradov, kar v drugih pokrajinah daleko ni v takšni meri, kakor pri nas. Iz tega razloga in ne toliko iz razlik v davčnih sistemih plačujemo slovenski davkoplačevalci razmeroma največ. Ko bi bili davčni uradi v drugih pokrajinah tako natančni, ostri in brezobzirni, ki vkljub vsem prevelikim in nepotrebnim izdatkom v državnem proračunu imeli ravnovesje med donodki in izdatki. Ako bi še te neprimerne in previsoke izdatke črtali, bi lahko plačevali tudi obresti od državnih dolgov in bi najbrž lahko celo olajšali nekatera bremena.

Tako stojijo te zadeve in nič drugače. Naše pristaše pa prosimo, da jih pojasnjujejo mirno in brez žaljivih besed vsem nevednim, brezbržnim in nasprotnim. Naš program o zakonodajni samoupravi je pameten, izvedljiv in koristen.

Nova divjaštva Orjuncev v Mariboru.

Zopet so divjaški in roparski orjunci v Mariboru izvršili več napadov. Kakor čestni roparji in tolovaji so

navalili na mirne ljudi naše stranke. Zakaj? Ker si v svojem slepem sovraštvu ne morejo pomagati in »odpibati« jeze radi naše sijajne zmage dne 18. marca in ker bi radi preprečili avtonomijo Slovenije. Orjuna je organizacija brezvestne demokratske stranke, katero vodi v Jugoslaviji znani prostozidar in sovražnik katoliških Slovencev in Hrvatov Svetozar Pribičević. V Sloveniji sta glavna voditelja propadla ministra Žerjav in Kukovec. Pomagati si hočeta z Orjuno.

Najprvo roparski napad na Cirilovo tiskarno, nato napad z bombo na mirne in poštene ljudi v Slov. Bistrici, polični napadi na poslanca Žebota in druge našince. In vsem tem sta sledila zopet dva nova napada orjunccev. Pretekli petek zvečer se je vršila seja mariborskega občinskega sveta. Prostor za poslušalce so že pred sejo zasedli oboroženi orjunci. Ko pride narodni poslanec Žebot, ki je član občinskega in mestnega sveta v sejno dvorano, skoči vodja orjunccev dr. Reisman kakor besen proti njemu in ga hoče preteptati s pasjim bičem. Žebot je spretno zavrnil napad, a Reisman je dobil z Žebotovo palico zaslužen plačilo. Orjunci so tulili kakor obsedeni. Drugi napad se je izvršil naslednji dan 21. aprila ob pol enih popoldne. Po Jurčičevi ulici gre mirno sredi ceste urednik, bivši vojni kurat in invalid gospod Januš Golec. Surova orjunska tolpa ga napade in ga tako poškoduje, da je bil krvav. Počila mu je nrena v levem ušesu. Golec je 70 odstotni invalid. Ima suho levo roko. In nad tega reveža so se spravili roparski orjunci.

Zakaj? Ker so naši voditelji, poslanci in uredniki na potu demokratom in orjuncem. Ker naši časopisi »Slovenski Gospodar« in »Straža« obsojajo divjaško početje Kukovecivih roparjev.

Orjunci so najeti in plačani od tistih, ki se bojijo, da bi Slovenija dobila avtonomijo. Zategadelj bi radi ugonobili naši stranki časopisje, tiskarno in organizatorje.

In vedno bolj divjajo. Hočejo, da bi naši ljudje morali molčati, poklekati pred nje kot sužnji; naši časopisi ne bi smeli obsojati orjunskih divjaštev, kratkoma: Mi bi morali pustiti se pobiti na lla, pustiti se sramotiti. Mi bi naj mirno gledali, kako bi nas demokrati okovali v še hujše verige centralizma.

Vlada ničesar ne stori proti tem divjakom. Ima v rokah krepke dokaze o lopovih, ki so po roparsko vdrli v Cirilovo tiskarno in tam razbili stroje. Dokazano je, da so mariborski orjunci vrgli bombo v Bistrici, policija in sodnija pusti, da se sprehajajo napadalci, ki so hoteli pobiti poslanca Žebota in urednika Goleca ter druge naše, a nič se jim ne zgodi. Če se kmetski ali delavski fantje malo zavsajo, jih gonijo orožniki okoli, a orjunski roparji smejo pred očmi oblasti uganjati kar hočejo.

Vsled teh razmer postaja ljudstvo razburjeno. Razjarjene ljudske množice hočejo same napraviti red. — Vodstvo slovenske ljudske stranke je te dni še zadnjikrat pozvalo vlado, naj napravi konec orjunskemu divjaštvu. Ako bo vlada držala roke križem, bo ljudstvo samo sodilo. Le s težavo zadržujemo naše može in fante. Če se bosta Orjuna in vlada še naprej igrali z ognjem bo narod govoril tako besedo, kakor je še dosedaj ni govoril.

Zadnji naš klic vladi je: Napravite konec orjunskim divjaštvom! Sicer pa bomo govorili besedo: Ali ali!

Vi fantje in možje po vseh selih pa bodite v strogi pripravljenosti!

Politični ogled.

DRŽAVA SHS.

Vladna kriza se še ni premaknila in razčistila. Tri možnosti so: samoradikalna vlada, zvezna vlada z demokratii ali pa volilna vlada. Večina radikalov je za prvo vlado, ki bi izpolnjevala, kar so radikalni odposlanci obljubili v Zagrebu ter uživala za to od poslancev Slovenije in Bosne zajamčeno podporo proti demokratski opoziciji. Za drugo, to je zvezno vlado so vsi zagovorniki nasilja in dosedanjega stanja, na volilno vlado in na nove volitve se pa gleda kot na zadnji izhod iz krize. Demokrati so nagovarjali tudi srbske zemljoradnike k vstopu v zvezno vlado in zemljoradniki so se že začeli močno za to stvar ogrevati, pozneje so se pa premislili in spoznali, da bi tak korak naletel na hud odpor pri volilcih. — Hujskanja k amputaciji in ogrevanja za nekaj »srbski bloke, ki naj bi ukrotili prečane, je še vedno več kot dovolj.

Večina radikalov poslancev se popolnoma zaveda, kaj jih čaka v zvezi z demokrati in zato se odločno potegujejo za sestavo samoradikalne vlade. Da se ta še ni sestavila, je vzrok ta, da radikalom zopet ne diši izpolnjevanje obljub, ki so jih dali v Zagrebu. Če jih pa ne izpolnijo, se na vladi ne bodo mogli držati. Zvezo z demokrati imenuje tudi gospod Protić največjo nesrečo za državo.

Grška vlada je poslala v Beograd nove predloge svobodne cone v solunskem pristanišču. Ta predlog je seveda dober samo za Grke in iz samega ljubega »zaveznitva« bi nas Grki radi potegnili.

Pogajanja z Italijo v jadranskem vprašanju se bodo zopet nadaljevala v Rimu in ob tej priliki upajo skleniti z Italijo tudi gospodarsko in trgovsko pogodbo.

ZMAGA BOLGARSKIH ZEMLJORADNIKOV.

V nedeljo so se v Bolgariji v redu in miru izvršile državnozbornske volitve s sijajno zmago zemljoradniške stranke. Zemljoradniki so dobili 214, komunisti 15, zveza meščanskih strank 14 in socialisti 1 poslanca.

RUMUNIJA.

Rumunska vlada razširja po njej naklonjenem glasilu čehoslovaške vlade, »Prager Presse«, vest, da se je opozicijsko gibanje proti centralistični ustavi izjalovilo. Baj je opozicija med seboj needna in ni v stanu vlade strmoglaviti. Proti demonstrantom se ni uporabljalo orožje, marveč samo gasilne cevi. Vodje opozicij so se pomaknili iz mesta na deželo, kjer prirejajo dalje manifestacije. Na vsak način je kriza odgodena do jeseni.

To seveda ne bo res. Vlada prikriva silno napetost, ki vlada v državi radi vladnega nasilja in že na tem, da mobilizira, se vidi, da se pripravlja celo na boj.

ČESKA PR. I MADŽARSKI.

Čehoslovaška vlada je radi usmrtitve čehoslovaškega finančnega uradnika na madžarski meji odredila energične ukrepe proti Madžarski. Čehoslovaška delegacija v razmejitveni komisiji, ki določa meje v karpatski Rusiji napram Madžarski, je bila takoj odpoklicana. Čehoslovaška meja napram Madžarski je popolnoma zaprta. Madžarskim potnikom je prekoračenje meje prepovedano, tudi če imajo potne liste. Obmejni promet je popolnoma ustavljen. Čehoslovaške politične oblasti so v Karpatski Rusiji aretirale 10 madžarskih državljanov ter jih izgnale preko meje.

Tedenske novice.

Na delo! Če v Beogradu sedaj ne bo prišlo do sporazuma med Slovenci, Hrvati in Srbi, bomo skoro gotovo imeli še tekom letošnjega leta nove volitve. Prilisk od strani centralistov bo tokrat silnejši kot pri zadnjih volitvah. Ako hočemo zopet zmagati, ako hočemo slovensko samostojnost ter mir in red v državi, pripravljajmo se po vseh občinah, v vsaki hiši!

»Slov. Gospodar« še tudi danes ni mogel iziti na 8 straneh, ker še stroji v tiskarni, katere so rokovnjaški orjunci razbili, dosedaj niso popravljeni. Ze več kot mesec dni popravljajo posebni strokovnjaki tiskovne stroje, a žal, delo še ni končano. Upamo, da bo prihodnja številka »Slov. Gospodarja« zopet izšla na 8 straneh. Prosimo, da nam sedanjo malo izdajo naročniki blagovolijo oprostiti. Stroški poprave so ogromni. Mnogi deli strojev so se morali naročiti iz nemških tovarn. Naše zveste in zavedne naročnike, somišljenike in prijatelje prosimo, da se maščujejo nad Orjuno, ki je razbila stroje s tem, da vsak pridobi vsaj enega novega naročnika. Za pol leta stane »Slov. Gospodar« samo 50 K (12 din. 50 p).

Ali ste že dvignili vaše prihranke pri demokratsko-orjunskih denarnih zavodih? Posojilnice in hranilnice, ki so v rokah liberalcev dajejo od čistega dobička velike svote za Sokola, Orjuno in enake divjaške organizacije. Liberalci se smejejo našemu ljudstvu, ki je tako nezavedno, da nosi denar nalagat v take posojilnice in hranilnice, kjer so liberalni advokati in magnati gospodarji. Z našim denarjem kšeftajo, delajo velike dobičke in z našim lastnim denarjem ustanavljajo in podpirajo Sokola in Orjuno. Liberalne banke, ki imajo v Mariboru in drugih mestih svoje podružnice, pa pošiljajo milijone in milijone v Beograd, kjer zidajo s tem denarjem ogromne palače, a v Sloveniji je vsak dan manj denarja. Tako si zaslepljeni, ki za malo višje obresti nalagajo denar v liberalne posojilnice, hranilnice in banke, sami pletejo bič, ki nas tepe. Somišljeniki, prijatelji! Samo eno pravilo velja v tem oziru: Kdor ima kaj denarja, naloži ga v naših denarnih zavodih. Saj je skoro v vsaki župniji po ena naša posojilnica. Ne glej na to, če ti liberalna banka da par procentov več. Somišljeniki, razvijte v tem oziru agitacijo od moža do moža.

Naše posojilnice in hranilnice v Mariboru, Celju in Ptuj. Na številna vprašanja naših ljudi, kateri so denarni zavodi naše stranke v mestih Maribor, Celje in Ptuj, javljamo: V Mariboru: Spodnještajerska ljudska posojilnica v Stolni ulici št. 6. Gospodarska zadruga banka na Koroski cesti št. 1 (blizu Cirilove tiskarne). V Celju: Ljudska posojilnica v hotelu Beli vol (I. nadstropje). V Ptuj: Kmetijska posojilnica v prtiličju minoritskega samostana. — V teh zavodih je denar najbolj varno naložen. Te posojilnice in hranilnice so v rokah naših poštenih mož.

Delavstvo stopa v naše vrste. V Mariboru in okolici opažamo, da na stotine delavcev prestopa v naše organizacije. V železničarsko organizacijo (Prometno zvezo) se je vpisalo te dni toliko zavednih železničarjev, da je organizacijski pisarni zmanjkalo tiskovnih. Prihodnjo nedeljo se ustanovi v bližnji in daljni mariborski okolici več novih skupin Prometne zveze. Na čelu tega gibanja stojijo agilni voditelji-železničarji. Nadalje se izvršuje velik preokret tudi v vrstah tovarniškega delavstva. V Lajtersbergu je vso delavstvo Deruškove tovarne vstopilo v krščanskosocialno Jugoslovansko strokovno zvezo. Isto pot je nastopilo delavstvo v nekaterih tovarnah v Mariboru. Na Teznu pa

smo ustanovili te dni močno politično organizacijo naše stranke. Mi smo veseli tega pojava. Demokrati naj divjajo s svojo Orjuno, a Slovenska ljudska stranka vrši smotreno in tiho delo. Kdo bo zmagal, je jasno!

Samodržec ali absolutist se imenuje tisti človek, kateri hoče vse sam komandirati in samo njegova beseda ima prav. Ravno tak je Radič na Hrvatskem. Dasiravno se imenuje njegova stranka »seljačka«, to je kmetijska, vendar nimajo kmetje v Radičevi stranki prav nič govoriti. Pri nas v Slov. ljudski stranki ne odloča voditelj dr. Korošec sam, ampak vedno so klicani k važnim posvetovanjem tudi naši kmetijski možje: Brodar, Brenčič, Galunder, Supanič, Strcin, Hrastnik in drugi. Na Hrvatskem tega ne poznajo. Samo Radič odločuje. Takega samodržstva kot ga hoče Radič mi Slovenci ne maramo. Smo dovolj izkušeni, smo 21 let stari in ne potrebujemo take komande.

Radič je mnogo kriv, da so razmere pri nas tako žalostne. Ko bi bil Radič po volitvah leta 1920 prišel s svojimi poslanci v Beograd in skupno nastopil z našimi bi nikdar ne dobili centralisti velesrbske ustave. Slovenija in Hrvatska bi bile ostale v okviru države same za se, davčni denar se ne bi stekal v Beograd, slovenski uradniki in drugi državni nastavljenici se ne bi smeli prestavljati v Makedonijo, naši fantje bi služili vojake doma in nemogoče bi bilo doseganje zapravljivo gospodarstvo demokratov, radikalov in samostojnežev. In če bo sedaj Radič zopet ostal doma za pečjo in pustil slovenske in bosanske poslance na cedilu, bo naša opozicija v Beogradu proti Velesrbom mala, potem nosi on vso odgovornost za nadaljevanje dosedanjega načina vladanja in gospodarstva v naši državi.

Nočemo se ne posrbiti, pa tudi pohrvatiti ne! Mnogi Slovenci so pri volitvah 18. marca glasovali za Radiča. Prekmurci in Haložani niti pomislili niso, kaj pomeni, če bi Radič dobil v Sloveniji moč v svoje roke. Kakor nas hočejo Srbi posrbiti, tako bi nas Radič rad pohrvatil. Tega nikdar ne bomo in ne smemo dopustiti. Imamo sicer z Radičem skupno željo in cilj strmoglaviti centralizem in živeti svobodno življenje, a mi si hočemo svojo slovensko hišo sami urediti. Radiča kot kuratorja odklanjamo. Mi Slovenci se ne vsiljujemo Hrvatom, radi tega tudi ne maramo Radičevega je robstva. Slovenija Slovence! Hrvatska Hrvatom!

Proslava 1. maja v Celju. Krščansko delavstvo proslavi letos 1. maj s sledečim sporedom: Dopoldne: 1. Zjutraj ob 5. uri budnica železničarske godbe po mestu. 2. Ob 8. uri zbiranje delavstva, na vrtu hotela Beli vol. 3. ob pol 9. uri manifestacijski obhod po mestu in pohod na Babno. 4. Ob 9. uri sv. maša v kapeli na Babnem. 5. Po sveti maši zborovanje delovnega ljudstva. 6. Po zborovanju skupni odhod v mesto, kjer se zaključijo dopoldanske slavje. Popoldne: 1. Izlet v Celjsko okolico na Babno. — Udeleženci izleta se deloma zbirajo ob 2. uri pri Belem volu. Ob pol 3. uri odhod izletnikov z godbo na Babno. 2. Od 3. ure naprej je na vrtu gostilne gosp. Janiča na Babnem prijateljska prosta zabava, z godbo in različnim zanimivim sporedom. Pri vseh točkah sporeda, dopoldne in popoldne sodeluje polnoštevna železničarska godba iz Celja. — Tovariši, Tovarišice! Naša dolžnost je, da dostojno proslavimo naš praznik! Vsak sam je že dolžan, da skrbi za red in disciplino v sprevedu in pri celi proslavi. Vsak član in članica naše organizacije iz Celja in okolice, mora ta dan v naše vrste in vsak naš somišljenik, ki čuti z nami, se nam mora pridružiti, da skupno manifestiramo za naše ideje in pravice! Vljudno so vabljeni tudi tovariši sosednjih skupin! Na našo popoldansko prijateljsko zabavo, pa vabimo vse, ki so dobre volje!

Pokrajinsko tajništvo Jugoslovanske strok. zv. v Celju.

Romanje Hočanov v Petrovce. 22. maja, na binkoštni prirediljo Hočani romanje v Petrovce. Kdor se želi pridružiti, naj se oglasi pri podpisaneemu. Skušali bomo dobiti polovično vožnjo.

Kaplan Polak v Hočah.

Proslava 1. maja v Velenju. Dne 1. maja praznuje naše delavstvo praznik na sledeči način: Ob 10. uri slovesna sv. maša v Marijini cerkvi v Velenju za rudarje in sejmarje in kratek nagovor poleg šmarnc. Delavstvo se naj udeleži polnoštevno službe božje. Po cerkvenem opravilu je shod v trgu Velenje, ako bo lepo vreme, bo shod na prostem, v slučaju slabega vremena pa v prostorih g. Valenčah. Govori narodni poslanec Vladimir Pušenjak in drugi. Delavci in kmetje, vsi ta dan na shod v Velenje, da predložimo poslancem svoje zahteve v rešitev. Nobeden delavec naj ta dan ne izostane!

Jugoslov. strokovna zveza rudarjev Velenje.

Na vznožju Pohorja, v lepi romantični kotlini stoji prazna, veličastna cerkev Matere Božje, pomočnice kristjanov. Od vseh strani naše slovenske domovine prihajajo tja romarji prositi pomoči v svojih raznih nadlogah, ker so tu na priprošnjo Matere Puščavske že velikokrat bili uslišani. Posebno ob določenih shodih je vedno dosti tujih častilcev Božje porodnice. Tak shod bo zopet dne 29. aprila, četrto nedeljo po Veliki noči in sicer z dvojno službo božjo in še z drugimi sv. mašami vmes, ako bo mogoče dobiti duhovnika, kar je žalibog vselej težavno zaradi pomanjkanja delavcev Gospodovih. Kakor vse cerkve, je tudi puščavska zadela žalostna usoda, da so ji odvzeli res krasne zvonove — a sedaj se že nabira za nove zvonove in v doglednem času jih bomo tudi imeli. Manjka pa še veliko, da bi mogli navesti tudi veliki zvon in zato se obračamo k vsem dobrim prijateljem in romarjem puščavskim, da se pri obisku naše cerkve ali tudi tako spomnijo s kakšnim ni lodarom za naše zvonove, da bi peli slavo Mariji.

Smrt vzor moža. Iz Pacinja pri Ptujju poročajo. V sredo na praznik varstva sv. Jožefa dne 18. t. m. smo spremili k večnemu počitku našega občje priljubljenega

in uglednega gospoda Jožefa Petroviča, posestnika v Pacinju, očeta gospoda postajnega načelnika v Dravogradu ter č. g. kaplana v Vitanju. Zatisnil je svoje trudne oči po kratki mučni bolezni v 76 letu svoje starosti. Bil je blag in dober oče, velik dobitnik, dolgoletni župan oz. prvi obč. svetovalec, odločen naš pristaš in naročnik naših listov. Kako je bil priljubljen pri vseh, ki so ga poznali, je pokazal lep pogreb. Počivaj v miru blago srce.

Kaj delamo pri Sv. Juriju ob Pesnici. Se zdaj in vedno bolj smo veseli, da smo se pri volitvah po večini odločili za SLS, koje zastopnikom je za resno delo v blagor cele domovine, ne pa samo za starokopitno »farsko gonjo«. Čeprav so se nasprotniki porazdelili celo med tri ali štiri stranke, da bi ljudi bolj zbegali in kar največ glasov odvzeli SLS, so vendarle vsi skupaj ostali v manjšini, pa morajo zdaj požirati svojo jezo, ki jih razganja. Bog jim žegnaj! — Na cvetno nedeljo nam je naše izobraževalno društvo poleg lepega petja priredilo pretresljivo žaloigro »Dekla božja«, ki je gledalce močno prišla. To je zares delo za kulturni napredek naroda. Le neustrašeno in neumorno naprejš!

Tako pa ne bo slo. (Poročilo od Sv. Antona v Slov. goricah). O naši posojilnici. Na občnem zboru na velikonočni pondeljek je bil razglašen sklep odbora posojilnice, da hoče prodati svojo hišo gosp. nadučitelju Klemenčiču za nizko ceno 40.000 K pod pogojem, da ji prepusti uradne prostore in da jo bo vodil do smrti. To se pravi, da se ga določa za stalnega direktorja posojilnice. Ta namera pa ne more žeti odobravanja prizadetih krajev, ker je v škodo posojilnici. Načelniku gosp. Tušaku ni za zameriti, če hišo svojemu zetu v roke igra, in tudi gosp. Klemenčiču, če se za njo poteguje. Ali ostali odbor pač ni na svojem mestu, ker se ne postavi v bran za občne koristi? Zadruga pa ne prodaja svojih hiš drugače kot ob razdružitvi ali v stiski. Mi dolžniki in vložniki torej pravimo: hiše ne prodamo in vsakršni načelnik ali tajnik bo tisti, ki ga bomo volili mi. Plačati se pa mora temu ali drugemu. To upoštevaj načelstvo, ali pa odstopi!

Novice od Sv. Bolfenka v Slov. goricah. Novo življenje je prinesla letošnja Velika noč v našo župnijo. Na Belo nedeljo je dobila farna cerkev dva nova zvona, pretkelo nedeljo pa še kapela v Bišečkem vrhu in kapela v Bišu. Posebno slovesno je občina Biš svoj novi zvon prepeljala iz farne cerkve k svoji občinski kapeli, z godbo in med svečanim pokanjem številnih topičev. Zasluga za to gre županu Jožefu Murko, ki je veliko žrtvoval, da dobi kapela zopet svoj zvon. In tako se oglašajo zopet iz zvonikov farne cerkve in štirih glavnih kapel mili glas ljubih zvonov, ki smo ga tako težko pogrešali dolgih 5 let. Da bi le peli vedno slavo božjo in blagi mir faranom, to dodeli dobri Bog. — Občni zbor hranilnice in posojilnice dne 15. t. m. je pokazal, da se je razvila ta zadruga vsled vestnega in skrbnega dela njenega načelstva v mogočen denarni zavod; denarni promet v preteklem letu je znašal 3 milijone kron. Za načelnika je bil izvoljen odbornik in tajnik Vinko Simonič. Naj deluje posojilnica tudi v bodoče tako plodonosno in občekoristno!

Požar v Zrečah pri Konjicah. Dne 20. t. m. je ponoči nastal požar pri lesnem trgovcu in veleposestniku v Zrečah, Martinu Kračunu. Zgorel je do tal živinski hlev, poln krme ter shramba živil in poljedelskega orodja. Domačini so požar še pravočasno opazili, ter so obvestili hitro sosedno tovarno g. Bremca, ki je prišel s svojimi močnimi delavci na pomoč. Gorečega poslopja ni bilo mogoče več rešiti, samo živino so rešili iz hleva. Požrtvovalnim gasilcem se je posrečilo ogenj omejit, da se ni razširil še na par korakov oddaljeno gostilno in trgovino. Gasilno društvo iz Konjic je prispelo na kraj nesreče vsled prevelike oddaljenosti šele, ko je bil ogenj že pogasjen, kar dokazuje, da bi bilo koristno, da si tudi Zreče osnujejo svoje gasilno društvo.

Velika železniška nesreča. Pri postaji Sava na Kranjskem se je ponoči 23. t. m. zgodila velika železniška nesreča. Osební vlak, ki je vozil iz Ljubljane je trčil pred postajo na tovorni vlak, ki je čakal pri pločič znamenja, da sme voziti na postajo. Ker je bila noč temna ter je deževalo, ni mogel strojevodja osebnega vlaka pravočasno zapaziti znamenj, ki so mu jih davali spredniki tovarnega vlaka. Udarce je razbil več tovarnih voz, enega pa je dvignil kvišku in se je voz ujel v brzojavni drog ter pretrgal brzojavne in telefonske žice. — Sunek je v osebnem vlaku vozeče se potnike silno prestrašil, toda na srečo se je vlak pri trčenju pomikal precej počasi, ter so potniki popadali samo s sedežev. Lahko ranjenih je bilo 5 oseb. Ponesrečen vlak je vozil nazaj na litijsko postajo in so od tam telefonirali v Ljubljano po pomoč. V Ljubljani so sestavili takoj pomožni vlak in tudi iz Zidanega mosta je prišla takoj pomoč. Potniki so prestopili iz ponesrečenega vlaka na vlak, ki je prišel iz Zidanega mosta, ter se je promet na progi vršil celi dan tako, da so potniki prestopali iz enega vlaka na drugega. Tekom dneva se je posrečilo ruševine vagonov odstraniti s proge, tako, da se je zvečer promet zopet lahko normalno vršil. Isti vlak je trčil zvečer v Postojni v tovorni vlak, kjer pa je imel večjo nesrečo. Ubityh je baje 5 oseb, ranjenih pa 20. Vlak je vozil z več kot enourno zamudo naprej do Save, kjer ga je zopet zadela nesreča.

Novice od St. Jošta na Kozjaku. Velikonočni pondeljek so dekleta ponovile igro »Pri gospodi«, ki so jo ob veliki udeležbi ljudstva povoljno uprizorile. Zanimanje za izobrazbo raste v igralcih in najde dobrohotnega odmeva v gledalcih. — Dne 16. t. m. se je poročil naš novi mežnar in organist Jožef Špegel pd. Lukežev v Kozjaku z Marijo Pesjak pd. Bajtnerjevo v Kozjaku. Cerkvni pevci so mu lepo okrasili cerkev in mežnarijo in mu zapeli k poroki par lepih voščilnih pes-